

Informacija o izgradnji malih hidroelektrana

Uvod

Planiranje energetskeg razvoja kroz ažuriranje strateško-planskih dokumenata države u oblasti energetike je obaveza koja proizlazi iz Zakona o energetici. Budući da se Strategija i Akcioni plan smatraju kao pokretači razvoja u očima investitora i međunarodnih finansijskih institucija, u skladu sa tim, Vlada Crne Gore je na sjednici od 10.07.2014. godine donijela Strategiju razvoja energetike do 2030. godine.

Na osnovu dosadašnjih planskih dokumenata, bruto hidroenergetski potencijal na manjim vodotocima je procjenjivan na oko 800-1.000 GWh, od čega se ocjenjuje da je realno iskoristiv potencijal malih hidroelektrana oko 400 GWh. Takođe, do kraja 2030. Godine, Strategijom je planirana izgradnja malih hidroelektrana (u daljem tekstu: mHE) ukupne instalisane snage 132 MW sa planiranom godišnjom proizvodnjom od 425 GWh i ukupnih indikativnih troškova novih mHE u iznosu od 191 miliona eura.

Vodotoci pogodni za izgradnju malih hidroelektrana instalisane snage do 10 MW su dobijeni na osnovu hidroloških obrada urađenih od strane Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore. Pomenutim podacima je obuhvaćen 41 vodotok i uglavnom predstavljaju glavne pritoke većih rijeka u Crnoj Gori na kojima su vršena hidrometrijska mjerenja u cilju dobijanja pouzdanih podataka o režimu tih vodotoka, relevantnih za proizvodnju električne energije. Ovi vodotoci su pretežno veće snage i pogodni su sa tendersku proceduru koju u skladu sa Zakonom o koncesijama sprovodi Ministarstvo ekonomije kao nadležni organ. U skladu sa tim do sada je sprovedeno četiri tenderska postupka kojima je dato 14 koncesija za izgradnju mHE kroz iskorišćenje hidroenergetskog potencijala.

Pored pomenutog vršena su hidrološka mjerenja za vodotoke manjeg obima. Za vodotoke čiji je bruto potencijal ispod 15 GWh, u skladu sa EU regulativom, omogućena je pojednostavljena procedura izgradnje mHE instalisane snage do 1 MW kroz postupak izdavanja energetske dozvole bez postupka javnog nadmetanja. Naime, imajući u vidu da se radi o davanju na korišćenje državne imovine, nakon dodijeljivanja energetske Vlada Crne Gore donosi odluku o davanju koncesije, na osnovu koje se zaključuje ugovor o koncesiji. Do sada je zaključeno 7 Ugovora o koncesiji na osnovu energetske dozvole.

U cilju redovnog informisanja Vlade Crne Gore, na osnovu Programa rada Vlade za 2014. godinu, Ministarstvo ekonomije je dužno da izvještava Vladu o projektima izgradnje malih hidroelektrana. U skladu sa navedenim, Vlada Crne Gore je, za prva dva kvartala, usvojila internu Informaciju o realizaciji projekata izgradnje malih elektrana na pet vodotoka.

Na osnovu do sada zaključenih ugovora o koncesiji na 21 vodotoku, predviđena je izgradnja 41 mHE ukupne instalisane snage oko 73 MW sa planiranom godišnjom proizvodnjom oko 147 GWh, i okvirne vrijednosti investicije od oko 109 mil. eura.

Redn i broj	Vodotok	Koncesionar	Opština	Broj mHE	Instalisa na snaga (MW)	Planirana proizvodnja električne energije (GWh)	Faza u kojoj se nalazi projekat	Vrijednost investicije
I TENDER								
I faza - Istražni radovi, idejno rješenje optimalnog korišćenja vodotoka i određivanje lokacija i parametara mHE i izrada prethodne studije opravdanosti mHE;								
II faza - Izrada projektne dokumentacije i pribavljanje građevinske dozvole;								
III faza - Izgradnja objekata i postrojenja mHE i pribavljanje vodne i upotrebne dozvole i licence za proizvodnju električne energije;								
IV faza - Eksploatacija objekata mHE i								
V faza - Prenos objekata.								

Trajanje svake od pomenutih faza je različita u zavisnosti od Ugovora

1.	Bistrica	"Hydroenergija Montenegro" d.o.o. Berane	Berane	8	8,2	30,65	III faza-dobijena 1 upotrebna dozvola i 2 građevinske dozvole. Zaključen Aneks br.2 05.06.2014. godine kojim se III faza produžava do 05.06.2016. godine.	13.300.000
2.	Šekularska	"Hydroenergija Montenegro" d.o.o. Berane	Berane	5	3,74	13,80	III faza-dobijene 3 građevinske dozvole. Zaključen Aneks br.2 Ugovora 01.08.2014. godine kojim se definiše da III faza traje do 01.01.2016. godine	7.285.000
3.	Crnja	"Dekar" d.o.o. Podgorica	Kolašin	3	5,38	15,11	III faza- dobijene 3 građevinske dozvole. Zaključen Aneks 1 Ugovora 20.05.2014 kojim III faza traje do 20.11.2015. godine.	6.500.000
4.	Grlja	"Energie Zotter Bau GmbH & Co. KG – Judenburg", Austrija	Plav	1	1,70	5,70	I faza- u toku je razmatranje od strane Komisije za koncesije u cilju pronalaženja rješenja za nastavak dalje realizacije ovog ugovora.	3.937.808
5.	Babinopoljska	"Kroling" d.o.o. Danilovgrad	Plav	2	7,086	21,407	III faza- dobijene 2 građevinske dozvole. Koncesionar pribavlja sredstva neophodna za sprovođenje postupka eksproprijacije za potrebe izgradnje dalekovoda za priključenje mHE. Investitor potpisao ugovor sa proizvođačima elektromašinske opreme, ugovor za isporuku cijevnog materijala kao i ugovor o izvođenju grubih građevinskih radova	8.000.000

II TENDER

I faza -Izrada tehničke dokumentacije-12 mjeseci

II faza- Izgradnja objekata mHE

III faza-Tehno-ekonomsko korišćenje vodno-energetskog potencijala za proizvodnju električne energije u mHE

6.	Trepačka rijeka	Konzorcijum "Dekar – Hidro" - "Dekar" d.o.o. Podgorica i "Hydro Energy" d.o.o. Podgorica	Andrijeвица	2	11,80	33,186	II faza-izdata prva građevinska dozvola 03.12.2013. godine čime je počela II faza	8.800.000
7.	Murinska rijeka	Konzorcijum "Elektrotehna-Radius": "Elektrotehna"	Plav	2	2,07	8,30	I faza-dobijeni UTU 22.11.2013. godine čime je započela I faza I traje do 22.11.2014. god.	3.495.748

		d.o.o. Berane i "Radius" d.o.o. Herceg Novi						
8.	Komarača	"Kroling" d.o.o. Danilovgrad	Plav	1	4,00	10,80	I faza- zbog neophodnosti sprovođenja postupka eksproprijacije investitoru je poslat tekst Aneksa na usaglašavanje. Koncesionari je dostavio Aneks 2 sa izvršenim izmjenama i u toku sljedeće nedelje će biti organizovan sastanak na kojem će se usaglasiti konačan tekst Aneksa.	4.500.000

TREĆI TENDER I SAMOINICIJATIVA

I faza- faza izrade tehničke dokumentacije, od momenta usvajanja planske dokumentacije sa rokom od 18 mjeseci

II faza - faza izgradnje Objekata mHE, sa rokom trajanja od 24 mjeseca

III faza - faza tehnno-ekonomskog korišćenja hidroenergetskog potencijala za proizvodnju električne energije

9.	Bistrica-pritoka Ljuboviđe	„Hydro Bistrica“ d.o.o. Podgorica	Bijelo Polje	1	3,497	11,319	I faza-dobijeni UTU 26.09.2014. godine	5.925.900
10.	Đurička rijeka sa pritokama	„Plava Hydro Power“ d.o.o. Ulcinj	Plav	2	4,879	15,526	I faza-pribavljanje dokumentacije za izdavanje UTU	12.017.000
11.	Vrbnica	"MHE Vrbnica" d.o.o. Podgorica	Plužine	2	5,350	20,30	I faza-pribavljanje dokumentacije za izdavanje UTU	12.600.000
12.	Kaludarska	"Hydroenergija Montenegro" d.o.o. Berane	Berane	1	1,052	5,50	I faza-pribavljanje dokumentacije za izdavanje UTU	2.410.000
13.	Kutska rijeka	„Small hydro power plant Kutska“ d.o.o. Andrijevica	Andrijevica	1	2,492	11,60	I faza-pribavljanje dokumentacije za izdavanje UTU	4.405.276
14.	Mojanska rijeka	„Small hydro power plant Mojanska“ d.o.o. Andrijevica	Andrijevica	3	6,096	22,70	I faza-pribavljanje dokumentacije za izdavanje UTU	9.274.796

ENERGETSKE DOZVOLE

I faza – faza izrade tehničke dokumentacije, sa rokom od 12 mjeseci od Datuma izdavanja urbanističko-tehničkih uslova;

II faza – faza izgradnje Objekata mHE, sa rokom od 24 mjeseca od završetka

III faza – faza tehnno-ekonomskog korišćenja hidroenergetskog potencijala za proizvodnju električne energije sa rokom od 27 godina.

15.	Vrelo	Synergy.d.o.o., Podgorica	Bijelo Polje	1	0,587	2,760	II faza-predat zahtjev za dobijanje upotrebne dozvole 26.09.2014. godine	1.150.000
16.	Raštak	"Kol Energy" d.o.o.Kolašin	Kolašin	1	0,624	2,496	II faza-dobijena građevinska dozvola 08.08.2013. god.	1.161.986
17.	Raštak 2	"Kol Energy" d.o.o.Kolašin	Kolašin	1	0,624	2,496	pribavljanje dokumentacije za izdavanje UTU	1.161.906
18.	Reževića rijeka	Radoslav Kovačević	Budva	1	0,95	3,2	I faza -dobijeni UTU 10.04.2014.godine	1.025.000
19.	Piševska rijeka	"Igma Grand" d.o.o.Andrijevica	Andrijevica	1	0,945	2,914	Predat zahtjev za dobijanje UTU 05.05.2014. godine	1.348.942
20.	Bradavec	"Igma Grand"	Andrijevica	1	0,970	3,823	II faza-dobija građevinska dozvola 30.09.2014.	1.176.919

		d.o.o.Andrijevića					godine	
21.	Ljeviška rijeka	Dekar d.o.o. Podgorica	Kolašin	1	0,980	3,321	II faza- dobijena građevinska dozvola 03.09.2014. godine .	1.700.000
		Ukupno		41	73,022	246,908		

Izvor podataka: Podaci o investicijama i o utrošenim sredstvima u 2013. godinu su dobijeni od Koncesionara i Idejnih rješenja.

*Godina završetka investicije je okvirni podatak s obzirom da se rokovi mogu produžiti aneksiranjem Ugovora.

A. Izazovi i ograničavajući faktori

Jedan od faktora koji je prouzrokovao sporiju realizaciju projekata sa prva dva tendera je nepostojanje prostorno planske dokumentacije u vrijeme kada su potpisani ugovori. U cilju rješavanja pomenute problematike, Vlada Crne Gore je donošenjem Zaključka omogućila dobijanje urbanističko-tehničkih uslova, čime je u jednom dijelu omogućen nastavak investicija. Takođe, naophodnost rješavanja problema priključenja energetske objekata na elektrodistributivnu mrežu je sastavni dio ovih projekata. Prilikom sprovođenja prve dvije tenderske procedure nisu postojali elaborati ovjereni od strane operatora distributivne mreže kojima bi se definisali svi uslovi i mogućnosti priključenja mHE na svakom od predloženih vodotoka. U skladu sa tim, u kasnijoj fazi su se pojavili problemi oko definisanja mjesta priključenja mHE koji su investitorima iziskivali dodatna finansijska ulaganja. Tenderska pravila na trećem tender su inovirana i pojednostavljena. Po prvi put su ponuđena dva ključna dodatka: unaprijed su definisani tehnička rješenja za priključak na mrežu i ostvarene su prepostavke za prostorno-plansku dokumentaciju neophodnu za izgradnju mHE. Takođe, kriterijumi su pojednostavljeni, koncesiona naknada je fiksirana na 6.5% prihoda za sve objekte i unaprijed je ponuđen tipski Ugovor o koncesiji uz tender što sve stvara povoljan okvir za prijavljivanje i doprinosi sigurnosti investitora jer unaprijed znaju sva relevantna pravila.

Nadalje, i pored toga što su ovi projekti prepoznati kroz zakonsku regulativu kao projekti od javnog interesa kojima je zagarantovan otkup, kao i cijena otkupa električne energije, ova vrsta projekata nije prepoznata od strane komercijalnih banaka u smislu otvaranja kreditnih linija za finansiranje ovih projekata. Najčešća zamjerka koja se navodi od strane finansijskih institucija je nepostojanje mogućnosti da kreditor predloži Vladi Crne Gore novo privredno društvo koje će ući u projekta umjesto inicijalnog investitora (takozvani step-in-right). Shodno tome, Ministarstvo ekonomije je u cilju prevazilaženja ovog problema i omogućavanja obezbjeđenja finansijskih sredstava pristupilo pregovorima oko direktnog ugovora. U međunarodnoj praksi direktan ugovor predstavlja dogovor između javnog partnera, privatnog partnera i strane koja finansira projekat.

Pored gore pomenutog, koncesionari navode kao problem pri realizaciji brojne procedure, posebno na lokalnom nivou, koje često duže traju nego što je inicijalno predviđeno. Ovo se posebno odnosi na:

- Proces eksproprijacije koji prethodni vlasnici zemljišta često osporavaju sa nerealnim procjenama vrijednosti zemljišta sudskih vještaka koje su angažovali;
- Dug proces usvajanja lokalne ili izmjene planske dokumentacije;
- Dodatno produživanje procesa prouzrokovano potrebom uspostavljanja prava službenosti za prelaz preko bilo kog dijela zemljišta preko kojeg prelazi elektrodistributivna mreža priključnih vodova itd.

B. Raskinuti ugovori

Do sada je, usljed neizvršenja obaveza predviđenih ugovorom o koncesiji u toku realizacije projekata, Vlada Crne Gore raskinula 5 ugovora o koncesiji. Raskinuti su sljedeći ugovori:

1. Ugovor o koncesiji za izgradnju malih hidroelektrana na vodotoku Vrbnica, zaključen sa konzorcijumom "HIDROCG"- Crna Gora i Slovenija. Vodotok Vrbnica je, nakon sprovođenja postupka raskida ugovora, objavljen na trećem tenderu i za isti je data koncesija konzorcijumu "Interenergo" zaključenjem Ugovora o koncesiji 23.04.2014. godine;
2. Ugovor o koncesiji za izgradnju malih hidroelektrana na vodotoku Tušina, zaključen sa privrednim društvom "Kroling" d.o.o Danilovgrad, koji je raskinut sporazumom o raskidu ugovora;
3. Ugovor o koncesiji za izgradnju malih hidroelektrana na vodotoku Zaslavnica, zaključen sa privrednim društvom "Bast MHE" doo, Nikšić, koji je raskinut sporazumom o raskidu ugovora;
4. Vlada Crne Gore je raskinula dva ugovora o koncesiji po kombinovanom DBOT aranžmanu za istraživanje vodotoka Bjelojevička i vodotoka Bistrica, koji su bili zaključeni sa privrednim društvom "Haider Extrem Energy" d.o.o Podgorica

Zaključak o raskidanju Ugovore sa koncesionarom Haider Extrem Energy d.o.o Podgorica, Vlada Crne Gore je donijela na sjednici održanoj 24. 05. 2013.godine. Nakon toga, dopisom od 14.06.2013. godine Ministarstvo ekonomije je uputilo koncesionom preduzeću "Haider Extrem Energy" izjavu o raskidu.Nakon gore navedenog, preduzeti se sljedeći koraci:

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je u toku trajanja realizacije oba ugovora izdalo tri građevinske dozvole, koje su nakon raskida ugovora oglašene ništavim. "Haider Extrem Energy" je podnio tužbu na ništavost jednog rješenja, ali je Upravni sud odbio tužbu. Takođe, "Haider Extrem Energy" je podnio tužbu na ništavost druga dva rješenja i u toku je upravni spor pred Upravnim sudom. Budući da su predmetne nepokretnosti na kojima je planirana izgradnja mHE u državnoj svojini, nakon raskida oba ugovora Ministarstvo ekonomije se obratilo Upravama za nekretnine u cilju brisanja zabilježbe predmetnih ugovora. Uprave za nekretnine su donijele rješenja kojima se briše zabilježba. Takođe, u cilju rješavanja navedenog problema Ministarstvo ekonomije je kroz korespondenciju sa Zaštitnikom imovinsko pravnih interes preuzelo sve korake za konačno rješavanje pomenutog postupka.

1. Realizacija projekata izgradnje malih hidroelektrana na osnovu prvog i drugog javnog nadmetanja

1.1. Realizacija ugovora o koncesiji zaključenih sa koncesionarom "Kroling" d.o.o.Danilovgrad

1.1.1. Ugovor o koncesiji po kombinovanom DBOT aranžmanu za istraživanje vodotoka Babinopoljska i tehno-ekonomsko korišćenje vodnog energetskog potencijala za proizvodnju električne energije u malim hidroelektranama (u daljem tekstu: mHE) zaključen 26. septembra 2008. godine (I Tender)

Na vodotoku Babinopoljska rijeka (Opština Plav) planirani su sljedeći hidroenergetski objekti:

- mHE "Jara" instalisane snage 4,636 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 14,547 GWh
- mHE "Babino Polje" instalisane snage 2,45 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 6,86 GWh

Status projekta: Vlada Crne Gore je Zaključkom sa sjednice od 8. februara 2013. godine, zadužila Ministarstvo ekonomije (u daljem tekstu: Ministarstvo) da preduzme aktivnosti potrebne za eksproprijaciju nepokretnosti, proglašenjem javnog interesa, kao i da se u skladu sa promijenjenim okolnostima definišu međusobni odnosi aneksom Ugovora. Ministarstvo je pripremio aneks 1 Ugovora koji je Vlada prihvatila na sjednici od 4. aprila 2013. godine, a isti je potpisan sa koncesionarom 11. aprila 2013. godine. Takođe, Ministarstvo je pripremio Predlog odluke o utvrđivanju javnog interesa za eksproprijaciju nepokretnosti za izgradnju mHE "Jara" i mHE "Babino polje" na vodotoku Babinopoljska rijeka na teritoriji Opštine Plav, koju je Vlada donijela 6. juna 2013. godine, a ista je objavljena u "Službenom listu CG", broj 32/13 od 8. juna 2013. godine. Koncesionar je na osnovu procjene od strane Uprave za nekretnine uplatio potrebna sredstva u iznosu od

22.011,48 €, čime su stvoreni neophodni uslovi za početak procesa eksproprijacije. Ministarstvo održivog razvoja i turizma izdalo je koncesionaru građevinsku dozvolu za mHE "Babino Polje" 19. jula 2013. godine, a za mHE "Jara" 23. jula 2013. godine. Rokovi za izgradnju počinju da teku od izdavanja prve građevinske dozvole tj. od 19. jula 2013. godine i traju 20 mjeseci, tako da je do 19. marta 2015. godine koncesionar u obavezi da izgradi obje mHE. Postupak eksproprijacije je završen krajem 2013. godine.

Budući da je obaveza koncesionara izgradnja dalekovoda za priključenje mHE, a koja je neophodna za realizaciju pomenutog projekta, isti je dana 27. februara 2014. godine dostavio elaborate eksproprijacije zajedno sa zahtjevom za proglašenje javnog interesa u cilju izgradnje 35 kV dalekovoda. Na osnovu elaborata pripremljen je Predlog odluke o utvrđivanju javnog interesa za eksproprijaciju nepokretnosti za izgradnju 35 kV dalekovoda za priključenje malih hidroelektrana mHE "Jara" i mHE "Babinopolje" na vodotoku Babinopoljska. Vlada Crne Gore je na sjednici od 24. aprila 2014. godine donijela Odluku o utvrđivanju javnog interesa, a ista je objavljena u "Službenom listu CG", broj 25/14 od 12. juna 2014. godine. Nakon objavljivanja pomenute Odluke, Upravi za nekretnine upućenje dopis za procjenu vrijednosti katastarskih parcela obuhvaćenih elaboratima eksproprijacije. Komisija formirana od strane Uprave za nekretnine, dostavila je Izvještaj o procjeni vrijednosti katastarskih parcela nakon čega je koncesionar obaviješten o iznosu sredstava koji je potrebno uplatiti kako bi se sproveo proces eksproprijacije. Koncesionar je obavjestio ministarstvo da će neophodna sredstva za sprovođenje postupka eksproprijacije obezbjediti o kraja tekućeg kvartala.

U cilju omogućavanja projektnog finansiranja za izgradnju planiranih objekata, Ministarstvo je započelo razgovore sa koncesionarom i Erste bankom AD Podgorica koji su rezultirali usaglašavanju radne verzije Nacrta direktnog sporazuma između pomenutih strana. Nakon donošenja finalne verzije, dokument će biti poslat Vladi Crne Gore na razmatranje i usvajanje.

Investitor nas je obavijestio da su zaključeni ugovori sa isporučiocima elektromašinske opreme i cijevnog materijala. Ugovori su u potpunosti finansijski pokriveni. Takođe, Ugovor za elektromašinsku opremu po sistemu ključ u ruke potpisan je sa Evropskom kompanijom za proizvodnju takve vrste opreme Austrijskim Kossler-om. Cijevni materijal je ugovoren sa kompanijom Subor. Ugovor sa ovom renomiranom Turskom kompanijom pokriven je finansijski u potpunosti.

Za ovaj projekat koncesionar je dostavio bankarsku garanciju na iznos od 100.000,00 € sa rokom važenja do 31. oktobra 2014. godine.

1.1.2. Ugovor o koncesiji za izgradnju malih hidroelektrana na vodotoku Komarača zaključen 30. septembra 2010. godine (II Tender)

Na vodotoku Komarača (Opština Plav) planirana je izgradnja sljedećeg hidroenergetskog objekta:

- mHE "Meteh" instalisane snage 4 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 10,8 GWh

Status projekta: Koncesionaru su izdati urbanističko-tehnički uslovi 9. oktobra 2012. godine. Rok za dobijanje građevinske dozvole je šest mjeseci od dana izdavanja urbanističko-tehničkih uslova. Koncesionar je podnio zahtjev za dobijanje građevinske dozvole u predviđenom roku, koji je obustavljen usled neriješenih imovinsko-pravnih odnosa. Ugovorom o koncesiji je predviđena mogućnost rješavanja imovinsko-pravnih odnosa postupkom eksproprijacije, pa je u skladu sa tim koncesionar Ministarstvu podnio zahtjev za pokretanje postupka eksproprijacije dana 19. juna 2013. godine. Imajući u vidu da je zbog nemogućnosti rješavanja imovinsko-pravnih odnosa došlo do izmjene rokova pomenutog ugovora koncesionar se zahtjevom od 27. februara 2014. godine obratio Ministarstvu za izradu aneksa Ugovora. U skladu sa navedenim, Ministarstvo je pripremlilo predlog aneksa Ugovora koji je poslat koncesionaru na razmatranje i usaglašavanje. Koncesionar nam je dostavio tekst aneksa 1 ugovora sa predlogom izmjena te će se toku sljedeće sedmice organizovati sastanak sa koncesionarom kako bi se usaglasio konačan tekst aneksa.

Za ovaj projekat koncesionar je dostavio bankarsku garanciju na iznos od 100.000,00 €, sa rokom važnosti do 7. novembra 2014. godine.

1.2. Realizacija ugovora o koncesiji zaključenih sa koncesionarom "Hidroenergija Montenegro" d.o.o. Berane

1.2.1. Ugovor o koncesiji po kombinovanom DBOT aranžmanu za istraživanje vodotoka Bistrica i tehno-ekonomsko korišćenje vodnog energetskog potencijala za proizvodnju električne energije u malim hidroelektranama zaključen 26. Septembra 2008. godine (I Tender)

Na vodotoku Bistrica (Opština Berane) planirani su sljedeći hidroenergetski objekti:

- mHE "Jezerštica" instalisane snage 0,90 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 3,00 GWh
- mHE "Krivuljski potok" instalisane snage 0,361 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 0,90 GWh
- mHE "Jelovica 1" instalisane snage 1,375 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 6,4 GWh
- mHE "Jelovica 2" instalisane snage 1,057 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 5,00 GWh
- mHE "Konjska rijeka 1" instalisane snage 0,140 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 0,45 GWh
- mHE "Konjska rijeka 2" instalisane snage 0,998 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 2,60 GWh
- mHE "Bistrica" instalisane snage 3 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 11,6 GWh
- mHE "Konjska 1/1" instalisane snage 0,180 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 0,5 GWh

Status projekta: Dana 5. juna 2012. godine izdata je građevinska dozvola za mHE "Jezerštica". Datumom dobijanja prve građevinske dozvole počela je III faza Plana realizacije (izgradnja mHE) koja traje 24 mjeseca, u kom roku je koncesionar obavezan da završi izgradnju svih osam planiranih mHE na ovom vodotoku. Predmetni ugovor je zbog lakšeg praćenja izgradnje svake planirane mHE aneksiran 26. decembra 2012. godine. U martu 2013. godine mHE "Jezerštica" je puštena u probni rad. Upotrebna dozvola za istu mHE izdata je 10. oktobra 2013. godine, a Regulatorna agencija za energetiku je u novembru 2013. godine izdala rješenje kojim se utvrđuje status povlašćenog proizvođača električne energije za mHE "Jezerštica". Koncesionar je za mHE "Jezerštica" potpisao Ugovor o otkupu električne energije sa Crnogorskim operatorom tržišta električne energije 01. maja 2014. godine.

Dana 4. februara 2014. godine izdata je još jedna građevinska dozvola za mHE "Konjska rijeka 2". Ministarstvo ekonomije je dalo saglasnost na Idejno rješenje mHE "Bistrica", kojim se integrišu planirani objekti mHE "Bistrica 1" i mHE "Bistrica 2" u jedinstveni energetski objekat. Shodno navedenom, Ministarstvo održivog razvoja i turizma je za pomenuti objekat mHE "Bistrica" izdalo urbanističko-tehničke uslove dana 11. marta 2014. godine, a građevinsku dozvolu 5. juna 2014. godine. Imajući u vidu da su novonastale okolnosti, a koje se odnose na rekonstrukciju regionalnog puta Berane-Lubnica, uticale na obustavljanje pojedinih aktivnosti izgradnje planiranih mHE, koncesionar se iz tih razloga obratio Ministarstvu sa zahtjevom za izradu aneksa kojim bi se definisali novi rokovi za pojedine faze iz ugovora. Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo je pripremlilo i sa koncesionarom usaglasilo predlog aneksa ugovora. Vlada Crne Gore je na sjednici od 10. jula 2014. godine razmotrila i usvojila Informaciju o realizaciji Ugovora o koncesiji po kombinovanom DBOT aranžmanu za istraživanje vodotoka Bistrice i tehno-ekonomsko korišćenje vodnog energetskog potencijala za proizvodnju električne energije u malim hidroelektranama i prihvatila tekst aneksa br. 2 ovog ugovora. Pomenuti aneks potpisan je 01. avgusta 2014. godine a

istim je definisano da III faza Plana realizacije počinje 05. juna 2014. godine i traje dvije godine tj. do 05. juna 2016. godine.

Imajući u vidu trenutna ograničenja za priključenje mHE i činjenicu da mHE "Jezerštica" iz istih razloga radi sa trećinom od ukupne instalisane snage, u toku ove godine se očekuje rad na izgradnji dalekovoda i dvije trafostanice za koje je koncesionar već dobio urbanističko-tehničke uslove 7. marta 2014. godine od Opštine Berane, a koje su neophodne za priključenje svih objekata mHE na vodotocima Bistrica i Šekularska. Dana 07. jula 2014. godine dobijeni su urbanističko-tehnički uslovi za polaganje 35 kV kabla u trupu puta nakon čega je koncesionar 24. jula 2014. godine predao zahtjev za izdavanje građevinske dozvole za priključenje mHE. Urbanističko-tehnički uslovi za rekonstrukciju objekta trafostanice 110/35 kV u smislu ugradnje otpornika za uzemljenje 35 kV neutralne tačke transformatora dobijeni su 23. avgusta 2014. godine. Koncesionar je predao 09. septembra 2014. godine zahtjev za izdavanje građevinske dozvole za rekonstrukciju pomenutog objekta.

Za ovaj projekat koncesionar je dostavio bankarsku garanciju na iznos od 137.500,00 € sa rokom važenja do 3. februara 2015. godine.

1.2.2. Ugovor o koncesiji po kombinovanom DBOT aranžmanu za istraživanje vodotoka Šekularska i tehno-ekonomsko korišćenje vodnog energetskog potencijala za proizvodnju električne energije u malim hidroelektranama zaključen 26. septembra 2008. godine (I Tender)

Na vodotoku Šekularska (Opština Berane) planirani su sljedeći hidroenergetski objekti:

- mHE "Šekular" instalisane snage 1,270 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 4,80 GWh
- mHE "Rmuš" instalisane snage 0,533 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 1,50 GWh
- mHE "Orah" instalisane snage 0,896 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 3,50 GWh
- mHE "Spaljevići 1" instalisane snage 0,665 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 2,00 GWh
- mHE "Spaljevići 2" instalisane snage 0,560 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 2,00 GWh

Status projekta: Dobijena je prva građevinska dozvola za mHE "Orah" 24. oktobra 2012. godine, čime je počela III faza Plana realizacije (izgradnja objekata) za svih pet planiranih mHE, a koja traje 24 mjeseca odnosno do 24. oktobra 2014. godine. Ugovorne strane su potpisale aneks 1 Ugovora dana 26. decembra 2012. godine kojim se omogućava praćenje izgradnje svake planirane mHE pojedinačno. Dana 2. februara 2013. godine dobijene su još dvije građevinske dozvole za mHE "Rmuš" i mHE "Spaljevići 1". Trenutno se izvode radovi na izgradnji tri mHE za koje su izdate građevinske dozvole, ali imajući u vidu činjenicu da i nakon njihove izgradnje ne postoji mogućnost priključenja istih na elektroenergetsku mrežu zbog nepostojanja odgovarajuće infrastrukture, koncesionar se obratio Ministarstvu sa zahtjevom za izradu aneksa Ugovora. Ministarstvo je pripremlilo predlog aneks 2 Ugovora koji je usaglašen sa koncesionarom. Vlada Crne Gore je na sjednici od 10. jula 2014. godine razmotrila i usvojila Informaciju o realizaciji Ugovora o koncesiji po kombinovanom DBOT aranžmanu za istraživanje vodotoka Šekularska i tehno-ekonomsko korišćenje vodnog energetskog potencijala za proizvodnju električne energije u malim hidroelektranama i prihvatila aneks br. 2 ovog ugovora. Pomenuti aneks potpisan je 01. avgusta 2014. godine i istim je definisano da se III faza Plana realizacije počinje 01. januara 2014. godine i traje dvije godine tj. do 01. januara 2016. godine.

Za ovaj projekat koncesionar je dostavio bankarsku garanciju na iznos od 62.500,00 € sa rokom važenja do 3. februara 2015. godine.

1.3. Realizacija ugovora o koncesiji zaključenog sa koncesionarom "Dekar" d.o.o. Podgorica (I Tender)

1.3.1. Ugovor o koncesiji po kombinovanom DBOT aranžmanu za istraživanje vodotoka Crnja i tehno-ekonomsko korišćenje vodnog energetskog potencijala za proizvodnju električne energije u malim hidroelektranama zaključen 26. septembra 2008. godine

Na vodotoku Crnja (Opština Kolašin) planirani su sljedeći hidroenergetski objekti:

- mHE "Crnja" instalisane snage 2,978 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 7,78 GWh
- mHE "Ljubaštica" instalisane snage 2,010 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 6,01 GWh
- mHE "Crni potok" instalisane snage 0,396 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 1,32 GWh

Status projekta: Dana 9. decembra 2011. godine koncesionaru su izdate građevinske dozvole za izgradnju sve tri planirane mHE, čime je počela III faza (izgradnja mHE). Zbog problema vezano za priključenje mHE, a s obzirom da je pomenuti problem nastao kao posljedica okolnosti na koje koncesionar nije mogao da utiče, isti se obratio Ministarstvu da mu omogući produženje rokova III faze Plana realizacije projekta. U skladu sa navedenim, Ministarstvo je pripremio Informaciju i uputilo je Vladi Crne Gore na usvajanje. Zaključkom Vlade Crne Gore sa sjednice od 26. decembra 2013. godine zaduženo je Ministarstvo da pripremi aneks 1 Ugovora kojim se omogućava produženje roka potrebnog za izgradnju predmetnih mHE. Aneks 1 Ugovora je pripremljen i usaglašen sa koncesionarom. Vlada Crne Gore je na sjednici od 8. maja 2014. godine razmotrila i usvojila pomenuti aneks. Aneks 1 Ugovora je potpisan 20. maja 2014. godine a istim je definisano da se III faza Plana realizacije završava u roku od 18 mjeseci od dana potpisivanja aneksa.

Za ovaj projekat koncesionar je dostavio bankarsku garanciju na iznos od 200.000,00 €, sa rokom važenja do 4. marta 2015. godine.

1.4. Realizacija ugovora o koncesiji zaključenog sa konzorcijumom "Dekar-Hidro"(II Tender)

1.4.1. Ugovor o prenosu Ugovora o koncesiji za izgradnju malih hidroelektrana na vodotoku Trepčačka rijeka zaključen 29. aprila 2011. godine sa konzorcijumom "Dekar – Hidro", čiji članovi su "Dekar" d.o.o. Podgorice i "Hydro Energy" d.o.o. Podgorice

Na vodotoku Trepčačka rijeka (Opština Andrijeвица) planirani su sljedeći hidroenergetski objekti:

- mHE "Trepčačka 1" instalisane snage 9.60 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 29.773 GWh
- mHE "Trepčačka 2" instalisane snage 2.195 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 3.48 GWh

Status projekta: S obzirom da je prihvaćeno novo Idejno rješenje koje predviđa izgradnju dvije mHE i da je prvobitnim Idejnim rješenjem dostavljenim uz ponudu bila predviđena izgradnja jedne mHE, Vlada je zaključkom sa sjednice od 8. februara 2013. godine zadužila Ministarstvo da pripremi aneks 1 Ugovora. Ministarstvo je pripremio aneks 1 Ugovora koji je Vlada prihvatila na sjednici od 6. juna 2013. godine, a koji je sa koncesionarom potpisan 20. juna 2013. godine. Aneksom je smanjen rok trajanja koncesije sa 30 na 29 godina.

Koncesionar je za mHE "Trepčačka 1" dobio je građevinsku dozvolu 3. decembra 2013. godine, čime su počeli da teku rokovi II faze Plana realizacije koja traje dvije godine i u kom roku koncesionar je u obavezi da završi izgradnju obje mHE. Dana 02. juna 2014. godine dobijeni su urbanističko-tehnički uslovi za mHE "Trepčačka 2", a 06. avgusta 2014. godine koncesionar je predao zahtjev za izdavanje građevinske dozvole.

Za ovaj projekat koncesionar je dostavio bankarsku garanciju na iznos od 130.000,00 € sa rokom važenja do 4. marta 2015. godine.

1.5. Realizacija ugovora o koncesiji zaključenog sa koncesionarom "Energie Zotter Bau GmbH & Co. KG – Judenburg, Austrija" (I Tender)

1.5.1. Ugovor o koncesiji po kombinovanom DBOT aranžmanu za istraživanje vodotoka Grlja i tehno-ekonomsko korišćenje vodnog energetskog potencijala za proizvodnju električne energije u malim hidroelektranama zaključen dana 26. septembra 2008. godine

Na vodotoku Grlja (Opština Plav) planirana je izgradnja sljedećeg hidroenergetskog objekta:

- mHE "Grlja" instalisane snage 1,7 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 5,7 GWh

Status projekta: Dobijeni su urbanističko-tehnički uslovi 13. januara 2011. godine. Obaveza koncesionara je bila da pribavi građevinsku dozvolu u roku od tri mjeseca od izdavanja urbanističko-tehničkih uslova. U Informaciji o realizaciji projekata iz oblasti obnovljivih izvora energije, koju je Vlada usvojila na sjednici od 8. februara 2013. godine konstatovano je da nakon dobijanja urbanističko-tehničkih uslova koncesionar Energie Zotter Bau nije mogao nastaviti obavljanje koncesione djelatnosti zbog protivljenja lokalnog stanovništva izgradnji male hidroelektrane na vodotoku Grlja. Vlada je zadužila Ministarstvo da sa koncesionarom usaglasi tekst aneksa Ugovora što je uslov za donošenje Odluke o privremenom mirovanju prava i obaveza, i da ukoliko to ne izvrši u ostavljenom roku pokrene proceduru raskida Ugovora.

U skladu sa navedenim Ministarstvo je, nakon što je usaglašen tekst aneksa Ugovora sa koncesionarom, pripremio tekst Odluke o mirovanju prava i obaveza iz Ugovora o koncesiji. Ovom Odlukom se predlaže da privremeno miruju prava i obaveza iz Ugovora o koncesiji, do prestanka vanrednog događaja, ali ne duže od godinu dana od dana stupanja na snagu ove Odluke. Predlog aneksa Ugovora i Odluke je poslat Komisiji za ekonomsku politiku i finansijski sistem dana 4. aprila 2013. godine na razmatranje. Isti je odbijen od pomenute komisije iz razloga što je ocjenjeno da ovaj tip ugovora nije u skladu sa odredbama Zakona o koncesiji.

Imajući u vidu da je do nemogućnosti implementacije projekta došlo iz objektivnih razloga, a ne isključivom krivicom ni jedne od ugovornih strana, Ministarstvo je zaključilo da je najsvrsishodnije ponuditi koncesionaru sporazumni raskid ugovora, čime bi se izbjeglo eventualno otvaranje sudskog procesa u vezi sa pomenutim Ugovorom. Tekst sporazumnog raskida ugovora je poslat koncesionaru na razmatranje i komentarisanje dana 16. maja 2014. godine. U skladu sa navedenim, koncesionar je odgovorio da ne želi pristupiti sporazumnom raskidu ugovora već da smatra da će u saradnji s novoformiranim lokalnim vlastima u Gusinju moći da postigne dogovor sa lokalnim stanovništvom i pristupi realizaciji projekta. Nakon toga, dana 12. juna 2014. godine održan je sastanak sa koncesionarom na kom je dogovoreno da do 1. avgusta tekuće godine koncesionar ispuni ugovorom predviđene obaveze koje se odnose na osnivanje koncesionog društva na propisan način, kao i dostavljanje bankarske garancije na način definisan ugovorom. Pomenute obaveze su preduslovi da bi se koncesionar legitimisao kao validan koncesionar i da bi se moglo pristupiti pregovorima oko aneksiranja ugovora. Takođe, koncesionar je predložio da ne dođe do aktiviranja bankarske garancije ukoliko realizacija projekta i u budućnosti bude onemogućena zbog problema sa lokalnim stanovništvom. Nakon slanja zapisnika, koncesionar se nije usaglasio sa dogovorenim zaključcima i rokovima za ispunjenje ugovorenih obaveza, te je održan novi sastanak na kojem je dogovoreno da će koncesionar podnijeti dokumenta vezana za osnivanje koncesionog društva. Takođe, koncesionar je dao saglasnost da će nakon donošenja odluke o formiranju koncesionog društva uplatiti bankarsku garanciju na iznos od 50.000,00 € koja odgovara prvoj fazi ugovora (I faza - istražni radovi, Idejno rješenje optimalnog korišćenja vodotoka i određivanje lokacija i parametara mHE i izrada Prethodne studije opravdanosti mHE) nakon čega će se dogovoriti realni rokovi za ulazak u drugu fazu (II faza - Izrada projektne dokumentacije i pribavljanje građevinske dozvole) a samim tim i za podnošenje nove bankarske garancije za tu ugovornu fazu. Ministarstvo je održalo sastanak sa Slobodanom Perovićem, predsjednikom Komisije za koncesije Vlade Crne Gore, 17. septembra 2014. godine, na kom je dogovoreno da će materijal za osnivanje koncesionog društva na način predviđen od strane koncesionara, biti na dnevnom redu narednog sastanka Komisije, koja će iznijeti konačan stav po ovom pitanju.

1.6 Realizacija ugovora o koncesiji zaključenog sa konzorcijumom "Elektrotehna- Radius" (II Tender)

1.6.1. Ugovor o koncesiji za izgradnju malih hidroelektrana na vodotoku Murinska rijeka zaključen 17. septembra 2010. godine sa konzorcijumom "Elektrotehna-Radius", čiji članovi su "Elektrotehna" d.o.o. Berane i "Radius" d.o.o. Herceg Novi

Na vodotoku Murinska rijeka (Opština Plav) planirani su sljedeći hidroenergetski objekti:

- mHE "Murinska rijeka", instalisane snage 1,127 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 4,53 GWh
- mHE "Dosova rijeka i Nenov potok" instalisane snage 0,943 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 3,77 GWh

Status projekta: Vlada je na sjednici od 8. februara 2013. godine zadužila Ministarstvo da pokrene postupak raskida Ugovora o koncesiji, usled nepostojanja bankarske garancije. Ministarstvo je u postupku pokretanja raskida Ugovora, u pisanoj formi obavijestilo koncesionara o kršenju ugovorene obaveze dostavljanja bankarske garancije i odredilo mu primjereni rok, u skladu sa članom 26 stav 3 Ugovora, za izvršenje iste. Koncesionar je u određenom roku dostavio bankarsku garanciju na iznos od 100.000,00 €, sa rokom važenja do 14. aprila 2014. godine. Time su stvoreni uslovi za nastavak realizacije Ugovora o koncesiji, pa je koncesionar dostavio novo izmijenjeno Idejno rješenje koje je Ministarstvo dalo ekspertskoj komisiji radi ocjene. Na zahtjev komisije Idejno rješenje je dopunjavano dva puta, nakon čega je konačni izvještaj komisije Ministarstvu dostavljen 6. septembra 2013. godine. Na osnovu tog predloženo je prihvatanje izmijenjenog Idejnog rješenja pa je Ministarstvo ekonomije dostavilo Ministarstvu održivog razvoja i turizma saglasnost na izmijenjeno Idejno rješenje kako bi se u narednom periodu izdali urbanističko-tehnički uslovi za izgradnju mHE na vodotoku Murinska rijeka. Koncesionaru su izdati urbanističko-tehnički uslovi dana 22. novembra 2013. godine čime je počela I faza Plana realizacije koja po ovom Ugovoru traje jednu godinu do kad je koncesionar u obavezi da dobije građevinsku dozvolu. Koncesionar je dana 18. oktobra 2013. godine pred Regulatornom agencijom za energetiku pokrenuo postupak protiv Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić zbog problema oko priključenja mHE na elektrodistributivnu mrežu. Regulatorna agencija za energetiku je dana 10. marta 2014. godine zakazala usmenu raspravu u vezi rješavanja pomenutog problema. Regulatorna agencija za energetiku je 18.06.2014. godine donijela rješenje kojim je poništila rješenje Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić i vratila prvostepenom organu na ponovno odlučivanje. U narednom periodu se očekuje da će Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić donijeti rješenje o uslovima priključenja mHE.

Za ovaj projekat koncesionar je dostavio bankarsku garanciju na iznos od 100.000,00 € sa rokom važenja do 21. decembra 2014. godine.

2. Realizacija projekata izgradnje malih hidroelektrana na osnovu trećeg javnog nadmetanja

Ministarstvo ekonomije je u cilju nastavka dalje valorizacije hidroenergetskog potencijala objavilo Javni oglas za davanje koncesija za izgradnju malih hidroelektrana dana 12. jula 2013. godine. Javnim oglasom je bilo obuhvaćeno osam vodotoka koji se nalaze na teritoriji šest opština. Rok za dostavljanje ponuda bio je 18. novembar 2013. godine nakon čega je Tenderska komisija pristupila ocjeni pristiglih ponuda. Dostavljeno je ukupno deset ponuda, a status prvorangiranih ponuđača su stekli sljedeći konzorcijumi i privredna društva:

- za vodotok Đurička rijeka sa pritokama (Opština Plav)
- konzorcijumu "Plava Hydro Power" Peć, Kosovo
- za vodotok Kaludarska rijeka (Opština Berane)
- privredno društvo "Hydroenergija Montenegro" d.o.o. Berane
- za vodotok Vrbnica (Opština Plužine)
- konzorcijumu "Interenergo" Ljubljana, Slovenija
- za vodotok Bistrica, pritoka Ljuboviđe (Opština Bijelo Polje)

- konzorcijumu "Hydro Bistrica"

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 30. januara 2014. godine donijela odluke o davanju koncesija a iste su objavljene u "Službenom listu" CG, broj 13/14 od 14. marta 2014. godine.

2.1. Realizacija ugovora o koncesiji zaključenog sa konzorcijumom "Plava Hidro Power"

2.1.1. Ugovor o koncesiji za izgradnju malih hidroelektrana na vodotoku Đurička rijeka sa pritokama zaključen 23. aprila 2014. godine sa konzorcijumom "Plava Hidro Power" čiji članovi su "Triangle GC ING" Peć i "Gradnja" d.o.o Bijelo Polje

Na vodotoku Đurička rijeka sa pritokama (Opština Plav) planirani su sljedeći hidroenergetski objekti:

- mHE "Đurička 1" instalisane snage 2,569 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 7,743 GWh
- mHE "Đurička 2" instalisane snage 2,295 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 7,136 GWh

Status projekta: Koncesionar je osnovao i registrovao koncesiono društvo "Plava Hidro Power" d.o.o sa sjedištem u Ulcinju, koje će obavljati koncesionu djelatnost. Dana 03. jula 2014. godine koncesionar je predao zahtjev za izdavanje urbanističko-tehničkih uslova ali je isti odbijen. Koncesionar je dobio pismeni odgovor od Ministarstva održivog razvoja i turizma o nemogućnosti izdavanja urbanističko-tehničkih uslova. U pomenutom odgovoru se navodi da je za izgradnju mHE potrebno izraditi plansku dokumentaciju nižeg nivoa – detaljni prostorni plan (DPP) ili lokalna studija lokacije (LSL) za koncesiono područje odnosno sliv vodotoka,.

Za ovaj projekat koncesionar je dostavio bankarsku garanciju na iznos od 100.000,00 € sa rokom važenja do 22. jula 2015 godine.

2.2. Realizacija ugovora o koncesiji zaključenog sa koncesionarom "Hidroenergija Montenegro" d.o.o Berane

2.2.1 Ugovor o koncesiji za izgradnju malih hidroelektrana na vodotoku Kaludarska rijeka zaključen 23. aprila 2014. godine

Na vodotoku Kaludarska rijeka (Opština Berane) planirana je izgradnja sljedećeg hidroenergetskog objekta:

- mHE "Kaludra" instalisane snage 1,052 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 5,5 GWh

Status projekta: U toku je pribavljanje dokumentacije za podnošenje zahtjeva za izdavanje urbanističko-tehničkih uslova.

Za ovaj projekat koncesionar je dostavio bankarsku garanciju na iznos od 100.000,00 € sa rokom važenja do 23. jula 2015 godine.

2.3. Realizacija ugovora o koncesiji zaključenog sa konzorcijumom "Interenergo"

2.3.1. Ugovor o koncesiji za izgradnju malih hidroelektrana na vodotoku Vrbnica zaključen 23. aprila 2014. godine sa konzorcijumom "Interenergo", čiji članovi su "Interenergo" d.o.o Ljubljana, "Montenegro Metropolis Media" d.o.o Podgorica i "Mehanizacija i Programat AD" Nikšić

Na vodotoku Vrbnica (Opština Plužine) planirani su sljedeći hidroenergetski objekti:

- mHE "Vrbnica 1" instalisane snage 2,200 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 7,60 GWh
- mHE "Vrbnica 2" instalisane snage 3,150 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 12,70 GWh

Status projekta: Koncesionar je osnovao i registrovao koncesiono društvo "MHE Vrbnica" d.o.o sa sjedištem u Podgorici, koje će obavljati koncesionu djelatnost.

Za ovaj projekat koncesionar je dostavio bankarsku garanciju na iznos od 100.000,00 €, sa rokom važenja do 23. jula 2015. godine.

2.4. Realizacija ugovora o koncesiji zaključenog sa konzorcijumom "Hydro Bistrica"

2.4.1. Ugovor o koncesiji za izgradnju malih hidroelektrana na vodotoku Bistrica-pritoka Ljuboviđe zaključen 23. aprila 2014. godine sa konzorcijumom " Hydro Bistrica ", čiji članovi su "Synergy" d.o.o Podgorica, "Vodni Zdroje a.s." Prag, "Triangle GC ING" Peć i "Gradnja" d.o.o, BijeloPolje

Na vodotoku Bistrica-pritoka Ljuboviđe (Opština Bijelo Polje) planirana je izgradnja sljedećeg hidroenergetskog objekta:

- mHE "Bistrica" instalisane snage 3,497 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 11,319 GWh

Status projekta: Koncesionar je osnovao i registrovao koncesiono društvo "Hydro Bistrica" d.o.o sa sjedištem u Podgorici, koje će obavljati koncesionu djelatnost. 03. jula 2014. godine koncesionar je predao zahtjev za izdavanje urbanističko-tehničkih uslova za mHE "Bistrica" ali je isti odbijen. Koncesionar je dobio pismeni odgovor od Ministarstva održivog razvoja i turizma o nemogućnosti izdavanja urbanističko-tehničkih uslova. U pomenutom odgovoru se navodi da je za izgradnju mHE potrebno izraditi plansku dokumentaciju nižeg nivoa – detaljni prostorni plan (DPP) ili lokalnu studiju lokacije (LSL) za koncesiono područje odnosno sliv vodotoka. U skladu sa navedenim, koncesionar je 27. avgusta 2014. godine predao novi zahtjev za izdavanje urbanističko-tehničkih uslova i iste dobio 26. septembra 2014. godine.

Za ovaj projekat koncesionar je dostavio bankarsku garanciju na iznos od 100.000,00 € sa rokom važenja do 23. jula 2015 godine.

3. Realizacija projekata izgradnje malih hidroelektrana na osnovu inicijative zainteresovanog lica

Imajući u vidu, u skladu sa Zakonom o koncesijama, mogućnost pokretanja postupka davanja koncesije na osnovu inicijative zainteresovanog lica, društvo Green Solutions d.o.o Podgorica je podnijelo inicijativu Ministarstvu. Pokretanje postupka se odnosilo na davanje koncesija za izgradnju mHE na vodotocima Kutska i Mojanska rijeka u Opštini Andrijevica. Vlada Crne Gore je ocijenila inicijativu prihvatljivom i na osnovu toga Ministarstvo je objavilo Javni oglas od 22. novembra 2013. godine do 23. decembra 2013. godine. Konzorcijum "Kutska i Mojanska", kao jedini ponuđač, ispunio je uslove propisane tenderskom dokumentacijom i stekao status prvorangiranog ponuđača. Budući da u zakonskom roku nije bilo primjedbi, Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 30. januara 2014. godine donijela odluku o davanju koncesija.

3.1. Realizacija ugovora o koncesiji zaključenih sa konzorcijumom "Kutska i Mojanska"

3.1.1. Ugovor o koncesiji za izgradnju malih hidroelektrana na vodotoku Kutska rijeka zaključen 12. maja 2014. godine sa konzorcijumom "Kutska i Mojanska" čiji članovi su "Green Solutions" d.o.o Podgorica, "Popović Elektro Sistem" d.o.o Podgorica i "Hydroenergija Montenegro" d.o.o.

Na vodotoku Kutska rijeka (Opština Andrijevića) planirana je izgradnja sljedećeg hidroenergetskog objekta:

- mHE "Kutska" instalisane snage 2,492 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 11,600 GWh

Status projekta: Koncesionar je osnovao i registrovao koncesiono društvo "Small Hydro Power Kutska " d.o.o sa sjedištem u Andrijevići, koje će obavljati koncesionu djelatnost.

Za ovaj projekat koncesionar je dostavio bankarsku garanciju na iznos od 100.000,00 € sa rokom važenja do 12. avgusta 2015 godine.

3.1.2. Ugovor o koncesiji za izgradnju malih hidroelektrana na vodotoku Mojanska rijeka zaključen 12. maja 2014. godine sa konzorcijumom "Kutska i Mojanska" čiji članovi su "Green Solutions" d.o.o Podgorica, "Popović Elektro Sistem" d.o.o Podgorica i "Hidroenergija Montenegro" d.o.o.

Na vodotoku Mojanska rijeka (Opština Andrijevića) planirana je izgradnja sljedećih hidroenergetskog objekta:

- mHE "Mojanska 1" instalisane snage 2,616 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 22,700 GWh
- mHE "Mojanska 2" instalisane snage 2,616 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 22,700 GWh
- mHE "Mojanska 3" instalisane snage 0,864 MW sa predviđenom godišnjom proizvodnjom od 3,300 GWh

Status projekta: Koncesionar je osnovao i registrovao koncesiono društvo "Small Hydro Power Mojanska " d.o.o sa sjedištem u Andrijevići, koje će obavljati koncesionu djelatnost

Za ovaj projekat koncesionar je dostavio bankarsku garanciju na iznos od 100.000,00 € sa rokom važenja do 12. avgusta 2015 godine.

3.2. Ponovni prijem zahtjeva za izdavanje energetske dozvola

Imajući u vidu da je na osnovu dosadašnje prakse bilo neophodno donijeti izmjene i dopune Pravilnika o kriterijumima za izdavanje energetske dozvole, sadržini zahtjeva i registru energetske dozvola, Ministarstvo ekonomije je 08.11.2011. godine izdalo obavještenje kojim je informisalo zainteresovane investitore da se obustavlja prijem zahtjeva za izdavanje energetske dozvole za izgradnju energetske objekata. Shodno navedenom, Ministarstvo ekonomije donijelo je Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o kriterijumima za izdavanje energetske dozvole, sadržini zahtjeva i registru energetske dozvola, čije izmjene i dopune se u najbitnijem odnose na sljedeće:

- Godišnji bruto energetske potencijal za vodotok, određuje se za vodotok od izvora do ušća;
- Detaljniji sadržaj tehničko-tehnološkog rješenja;
- Predlog za javno nadmetanje, ukoliko dva ili više zahtjeva za izgradnju hidroelektrane instalisane snage do 1MW ispunjavaju kriterijume predviđene članom 10 pomenutog Pravilnika itd.

Shodno navedenom, Ministarstvo ekonomije je 01. septembra 2014. godine ponovo počelo sa prijemom zahtjeva za izdavanje energetske dozvola i do sada je podnijeto osam zahtjeva.

U skladu sa Zakonom o energetici i Pravilnikom o kriterijumima za izdavanje energetske dozvole, sadržini zahtjeva i registru energetske dozvola, u okviru Ministarstva ekonomije formirana je Komisija za izdavanje energetske dozvole, koja je zadužena da izvrši procjenu ispunjenosti uslova iz kriterijuma za izdavanje energetske dozvole.

3.3. Realizacija projekata na osnovu energetske dozvola izdatih privrednom društvu "Kol Energy"

3.3.1 Realizacija Ugovora o koncesiji na osnovu energetske dozvole za izgradnju male hidroelektrane „Raštak“ na vodotoku Raštak, zaključenog 28.03.2012. godine (624 kW)

Status projekta: Ministarstvo je dana 12.11.2010. godine donijelo rješenje o izdavanju energetske dozvole ovom privrednom društvu. Na osnovu izdate energetske dozvole Vlada je 22.12.2011. godine donijela Odluku o davanju koncesije za izgradnju mHE „Raštak“ na vodotoku Raštak, a na osnovu ove Odluke 28.03.2012. godine potpisan je Ugovor o koncesiji. Koncesionar je 04.09.2012. godine dobio urbanističko-tehničke uslove, a 08.08.2013. godine građevinsku dozvolu. Koncesionar je završio grube građevinske radove na izgradnji vodozahvata. Realizacija pomenutog projekta se odvija utvrđenom dinamikom.

Za ovaj projekat koncesionar je dostavio bankarsku garanciju na iznos od 50.000,00 €, sa rokom važenja do 28.12.2014. godine.

3.3.2 Realizacija projekta na osnovu energetske dozvole za izgradnju male hidroelektrane „Raštak 2“ na vodotoku Raštak (624 kW)

Status projekta: Rješenje o izdavanju energetske dozvole Ministarstvo je donijelo 29.04.2013. godine. Vlada Crne Gore je na osnovu prethodno izdate energetske dozvole ovom privrednom društvu, donijela Odluku o davanju koncesije za izgradnju mHE „Raštak 2“ na vodotoku Raštak, na sjednici održanoj 06.02.2014. godine. Dana 24.04.2014. godine potpisan je Ugovor o koncesiji za izgradnju mHE "Raštak 2" na vodotoku Raštak.

Koncesionar je 19.05.2014. godine podnio zahtjev za dobijanje urbanističko-tehničkih uslova ali je isti odbijen od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma.

Za ovaj projekat koncesionar je dostavio validnu bankarsku garanciju na iznos od 30.000,00 €, sa rokom važenja do 01.07.2015. godine.

3.4. Realizacija Ugovora o koncesiji na osnovu energetske dozvole za izgradnju male hidroelektrane „Vrelo“ na vodotoku Vrelo, zaključenog sa koncesionarom "Synergy" 06.06.2012. godine (587,5 kW)

Status projekta: Ministarstvo je 05.03.2012. godine donijelo rješenje o izdavanju energetske dozvole ovom privrednom društvu. Vlada je donijela Odluku o davanju koncesije za izgradnju mHE „Vrelo“ na vodotoku Vrelo dana 22.03.2012. godine, na osnovu koje je potpisan Ugovor o koncesiji 06.06.2012. godine. Koncesionar je 27.07.2012. godine dobio urbanističko-tehničke uslove, a 25.10.2012. godine građevinsku dozvolu. Projekat izgradnje mHE je završen i nakon puštanja u rad dalekovoda, mHE će se priključiti na elektroenergetsku mrežu. Shodno odredbama Ugovora o koncesiji koncesionar je Ministarstvu dostavio plan realizacije i novu bankarsku garanciju na iznos od 24.884,08 €, sa rokom važenja do 01.11.2014. godine. Koncesionar je 27.05.2014. godine predao zahtjev za dobijanje građevinske dozvole za izgradnju 35 kV dalekovoda za potrebe priključenja male hidroelektrane na elektroenergetsku mrežu. Takođe, koncesionar nas je obavijestio da je izgradnja male hidroelektrane završena.

Dana 26. juna 2014. godine koncesionar je predao zahtjev zajedno sa elaboratima za izvršenje nepotpune eksproprijacije stvarne službenosti za postavljane vazdušnog voda 35 kV dalekovoda za potrebe mHE „Vrelo“. Na osnovu Elaborata pripremljen je Predlog odluke o utvrđivanju javnog interesa za izgradnju 35 kV dalekovoda za priključenje mHE „Vrelo“ na vodotoku Vrelo, Opština Bijelo Polje. Pomenuti Predlog upućen je Ministarstvu finansija dana 27. juna 2014. godine. Vlada Crne Gore je, na sjednici od 17. jula 2014. godine, razmotrila i usvojila Predlog odluke o utvrđivanju javnog interesa za eksproprijaciju nepokretnosti za izgradnju 35 kV dalekovoda za priključenje male hidroelektrane „Vrelo“ na vodotoku Vrelo, Opština Bijelo Polje, koju je dostavilo Ministarstvo finansija. Pomenuta Odluka je objavljena u "Službenom listu CG" broj 38/14 od 12. septembra 2014.

godine, nakon čega će se pristupiti postupku eksproprijacije. Koncesionar je 07.10.2014. godine podnio zahtjev za dobijanje upotrebne dozvole za elektroenergetski objekat za proizvodnju električne energije.

3.5. Realizacija Ugovora o koncesiji na osnovu energetske dozvole za izgradnju male hidroelektrane „Ljeviška rijeka – izvor Morače“ na vodotoku bez naziva iz slivnog područja Gornja Morača, zaključenog sa koncesionarom "Dekar" 29.06.2012. godine (980 kW)

Status projekta: Ministarstvo je dana 12.03.2012. godine donijelo rješenje o izdavanju energetske dozvole. Vlada je donijela Odluku o davanju koncesije za izgradnju male hidroelektrane „Ljeviška rijeka, izvor Morače“ na vodotoku bez naziva iz slivnog područja Gornja Morača 19.04.2012. godine, na osnovu koje je potpisan Ugovor o koncesiji 29.06.2012.godine. Urbanističko-tehnički uslovi izdati su 23.07.2013. godine, čime je započeta I faza Plana realizacije projekta koja traje 12 mjeseci.

Koncesionar je 02. jula 2014. godine predao zahtjev za izdavanje građevinske dozvole za izgradnju mHE „Ljeviška rijeka“. Dana 03. septembra 2014. godine, koncesionaru je izdata građevinska dozvola za igradnju mHE „Ljeviška rijeka“, čime je započeta druga faza Plana realizacije projekta u trajanju od 24 mjeseca.

Za ovaj projekat koncesionar je dostavio bankarsku garanciju na iznos od 30.000,00 €, sa rokom važenja do 04.12.2014. godine.

3.6. Realizacija Ugovora o koncesiji na zaključenih sa koncesionarom "Igma Grand" na osnovu energetske dozvole

3.6.1. Realizacija Ugovora o koncesiji na osnovu energetske dozvole za izgradnju male hidroelektrane „Bradavec“ na vodotoku Bradavec, zaključenog sa koncesionarom "Igma Grand" 11.02.2013. godine (970 kW)

Status projekta: Rješenje o izdavanje energetske dozvole donijeto je 18.05.2012. godine. Vlada je donijela Odluku o davanju koncesije za izgradnju mHE „Bradavec“ na vodotoku Bradavec 13.09.2012. godine, na osnovu koje je potpisan Ugovor o koncesiji dana 11.02.2013. godine. Koncesionar je 05.06.2014. godine dobio urbanističko-tehničke uslove i time ušao u I fazu Ugovora o koncesiji. Takođe, koncesionar je postojeću bankarsku garanciju produžio do 11.08.2015. godine.

Koncesionar je 05. juna 2014. godine dobio urbanističko-tehničke uslove za izgradnju mHE „Bradavec“ na vodotoku Bradavec, čime je započeta prva faza Plana realizacije projekta u trajanju od 12 mjeseci. Koncesionar je 30.09.2014. godine dobio građevinsku dozvole čime je započeta II faza Plana realizacije.

3.6.2. Realizacija Ugovora o koncesiji na osnovu energetske dozvole za izgradnju male hidroelektrane „Piševska rijeka“ na vodotoku Piševska rijeka, zaključenog sa koncesionarom "Igma Grand" 28.01.2014. godine (945 kW)

Status projekta: Ministarstvo je donijelo rješenje o izdavanje energetske dozvole 29.04.2013. godine. Vlada Crne Gore je na sjednici od 01.08.2013. godine donijela Odluku o davanju koncesije za izgradnju mHE „Piševska rijeka“ na vodotoku Piševska rijeka, na osnovu koje je potpisan Ugovor o koncesiji dana 28 .01.2014. godine. Koncesionar nas je obavijestio da je u toku priprema dokumentacije neophodne za dobijanje urbanističko-tehničkih uslova.

Za ovaj projekat koncesionar je dostavio bankarsku garanciju na iznos od 30.000,00 €, sa rokom važenja do 19.02.2015. godine.

3.7. Realizacija Ugovora o koncesiji na osnovu energetske dozvole za izgradnju male hidroelektrane „Rijeka Reževića“ na vodotoku Reževića rijeka, zaključenog sa koncesionarom Radoslavom Kovačevićem, dana 03.02.2014. godine (950 kW)

Status projekta: Rješenje o izdavanju energetske dozvole je donijeto 17.07.2013. godine. Vlada Crne Gore je donijela Odluku o davanju koncesije za izgradnju mHE „Rijeka Reževića“ na vodotoku Reževića rijeka, na osnovu koje je potpisan Ugovor o koncesiji 03.02.2014. godine. U skladu sa tekstom Ugovora, imajući u vidu da je isti potpisan sa fizičkim licem, obaveza koncesionara je da u roku od 60 dana od potpisivanja istog osnuje koncesiono preduzeće. Dana 02.03.2014. godine koncesionar je registrovao privredno društvo „MEII“ i time ispunio obavezu predviđenu ugovorom, a koja se odnosi na obavezu osnivanja koncesionog preduzeća u roku od 60 dana od dana potpisivanja ugovora. Koncesionar je 10.04.2014. godine dobio urbanističko-tehničke uslove i time ušao u I fazu Ugovora o koncesiji.

Za ovaj projekat koncesionar je dostavio bankarsku garanciju na iznos od 30.000,00 €, sa rokom važenja do 03.05.2015. godine.

3.8. Ministarstvo je 04.06.2013. godine izdalo privrednom društvu Temko d.o.o. - Nikšić dvije energetske dozvole za izgradnju mHE na sistemu za vodosnabdijevanje Željezare

Status projekta: U okviru ovog projekta planirana je izgradnja dvije mHE, i to: mHE „Laz 1“ (140 kW) i mHE „Laz 2“ (340 kW). U toku je pribavljanje dokumentacije neophodne za dobijanje saglasnosti Opštine Nikšić za dobijanje urbanističko-tehničkih uslova.

3.9. Izgradnja energetskog objekta za proizvodnju električne energije na osnovu energetske dozvole - „Višnjic - Komerc“

Privredno društvo „Višnjic-Komerc“ d.o.o. iz Podgorice dobilo je energetska dozvolu 26.12.2011. godine za izgradnju energetskog objekta. Predviđeno je da navedeni energetski objekat za proizvodnju električne energije koristi biogas iz živinskog otpada koji će se sakupljati iz farmi sa teritorije Crne Gore. Dana 25.11.2013. godine „Višnjic-Komerc“ d.o.o. iz Podgorice je podnijelo zahtjev za produženje važenja Rješenja o izdavanju energetske dozvole za izgradnju energetskog objekta za proizvodnju električne energije instalisane snage do 526 kW broj 01- 3710/6 od 26.12.2011. godine. U zahtjevu je navedeno da je imalac energetske dozvole realizovao određene pripremne aktivnosti za izgradnju planiranog energetskog objekta za proizvodnju električne energije i da je završio izgradnju trafostanice za priključenje ovog objekta na elektroenergetski sistem, što ukazuje na ozbiljne namjere investitora u realizaciji ovog projekta. Shodno članu 64 stav 3 Zakona o energetici („Službeni list CG“, br. 28/10 i 6/13), kojim je određeno da se period važenja energetske dozvole može produžiti na zahtjev imaoaca energetske dozvole najduže za godinu dana, produžena je energetska dozvola do 01.12.2014. godine.

U vezi sa navedenim, Ministarstvo ekonomije predlaže Vladi Crne Gore da donese sljedeći

ZAKLJUČAK:

1. Vlada Crne Gore je na sjednici od _____ 2014. godine razmotrila i usvojila Informaciju o izgradnji malih hidroelektrana.